

„ZATWIERDZAM”

Marek Szala

Komandor
54 Central Rally Steelworkers

27.05.2016

piątek

TYLKO DLA TWOICH OCZU
FOR YOUR EYES ONLY

MISJA NR 3

Na ścieżkach Rübezahla, władcy i strażnika skarbów Karkonoszy

Karkonosze (czes. *Krkonoše*, niem. *Riesengebirge*)

PRZEBIEG TRASY: Przełęcz Okraj (1046 m n.p.m.) Skalny Stół (1282 m n.p.m.) Sowia Przełęcz (1163 m n.p.m.)
Schronisko Jelenka (1260 m n.p.m.) Czarna Kopa (1408 m n.p.m.) Rozstaj pod Śnieżką Śnieżka (czes.
Sněžka; 1602 m n.p.m.) Schronisko „Dom Śląski” (1400 m n.p.m.) Spalona Strażnica Schronisko PTTK
„Strzecha Akademicka” (1258 m n.p.m.) Schronisko PTTK „Samotnia” (1195 m n.p.m.) Karpacz, Świątynia Wang

Wędrówkę zaczynasz na Przełęczy Okraj (niem. *Grenzbauden Pass*, *Schlesische Grenzbaude*) znajdującej się na wysokości 1046 m n.p.m., pomiędzy Kowarskim Grzbietem a Lasockim Grzbietem. Funkcjonują na niej dwa schroniska: polskie Schronisko PTTK na Przełęczy Okraj oraz czeskie Pomezni bouda. Po stronie czeskiej znajduje się ponadto sieć restauracji i innych obiektów noclegowych. Przełęcz Okraj stanowi ważny węzeł szlaków turystycznych we wschodnich Karkonoszach.

Idziesz niebieskim szlakiem na Śnieżkę - królową nie tylko Karkonoszy ale też całych Sudetów. Zaraz za schroniskiem rozpoczyna się strome podejście. Musisz pokonać ponad 200 metrów przewyższenia by osiągnąć szczyt Czoło (1266 m n.p.m.). Dalej idziesz dość płasko, mijając płytkie siodło przełęczy, za którą osiągasz Skalny Stół (1281 m n.p.m.), będący świetnym punktem widokowym. Przyjemnie jest tutaj odpocząć.

Ze Skalnego Stołu schodzisz dość stromo na Sowią Przełęcz (1163 m n.p.m.). Przed samą przełęczą do twojego szlaku dołącza czerwony szlak wiodący z Przełęczy Okraj trawersem stoków, pomijając wierzchołki Czoła i Skalnego Stołu. Rozpoczynasz podejście na Czarną Kopę (czes. *Svorová hora*, niem. *Schwarze Koppe*; 1407 m n.p.m.). Zaraz za przełęczą mijasz początek czarnego szlaku, który umożliwi szybkie opuszczenie grzbietu i zejście do Karpacza. Nieco wyżej przy szlaku mijasz sympatyczne czeskie schronisko „Jelenka” położone jest na wysokości 1260 m n.p.m. Warto wstąpić, znów odpocząć chwilkę, posilić się jeśli masz taką potrzebę. Następne miejsce, gdzie coś będziesz mógł kupić znajduje się dopiero na Śnieżce.

Wspinasz się dalej. Nieco powyżej schroniska „Jelenka” mijasz źródło Emmin Pramen. Kamiennymi stopniami zbliżasz się ku szczytowi Czarnej Kopy wśród gęstej kosodrzewiny. Ponad jej łanami masz cały czas rozległe widoki. Za tobą po czeskiej stronie widzisz malowniczo położoną wioskę Mała Úpa (pol. *Mała Upa*), istniejącą już w XVI wieku. Kiedyś jej mieszkańcy trudnili się wyrębem drzewa i wypalaniem węgla drzewnego, a później wydobywaniem oraz wytopem rud żelaza i arsenu. Obecnie wioska ta ma charakter letniskowo-wypoczynkowy. Po drugiej stronie doliny z Małą Upą wznosi się Lasocki Grzbiet. Z lewej widać okazały Grzbiet Kowarski.

Schronisko Jelenka. ¹

Szczyt Śnieżki około roku 1900. ²

Gdy miniesz wierzchołek Czarnej Kopy, przed tobą będzie już tylko imponująca Śnieżka. Zza prawego jej zbocza zobaczysz żółty budynek schroniska „Dom Śląski”, położony po drugiej stronie grzbietu za kopułą Śnieżki. Podążaj dalej kamiennym chodnikiem w krasie wspaniałych plenerów. Wkrótce rozpoczniesz ostrzejsze podejście na wierzchołek „królowej”.

Przed wierzchołkiem Śnieżki niebieski zaczyna obchodzić wierzchołek Śnieżki północnym stokiem, prowadząc szerszą drogą. Jeśli nie zależy ci na zdobyciu szczytu możesz nią skrócić wędrówkę i powoli schodzić do schroniska „Dom Śląski”. Jeśli zaś chcesz wejść na Królową Karkonoszy i całych Sudetów trzymaj się szlaku czerwonego, który towarzyszy Ci od Sowiej Przełęczy. Do szczytu jest stąd bardzo blisko, a szlak wchodzący w trawers wokół góry staje się łagodniejszy.

Na szczycie Śnieżki masz dwa potencjalne miejsca odpoczynku. Nieszczerólny budynek, przypominający kontener, w którym mieści się czeska poczta (czes. *Česká Poštovna na Sněžce*) i bufet. Zawsze spotykaliśmy się tutaj z ciepłym przyjęciem i miłą obsługą. Do wyboru masz też charakterystyczne dyski znajdujące się po polskiej stronie. W jednym z nich znajduje się restauracja, ale zanim do niej wstąpisz musimy przestrzec cię przed cenami. Byliśmy tutaj ostatni raz dwa lata temu. Gdy spojrzeliśmy na menu i widniejące w nim ceny to od razu głód nam przeszedł. Musieliśmy zapłacić nawet za przybicie pamiątkowej pieczętki do turystycznej książeczki. Tak było dwa lata temu. Nie wiemy czy wciąż tak tam jest. Najlepiej sam sprawdź. W pozostałych, wyżej położonych spodkach znajduje się obserwatorium meteorologiczne z zapleczem technicznym, magazynem i pokojami dla jego pracowników.

Śnieżka pod koniec XIX wieku.²

Na szczycie stoi również zabytkowa kaplica św. Wawrzyńca (czes. *Kaple Sv. Vavřince*, niem. *Laurentius Kapele*) z 1665 roku. Jeśli będzie otwarta z pewnością warto do niej zaglądnąć.

Śnieżka (czes. *Sněžka*, niem. *Schneekoppe*) słynie ze wspaniałej panoramy. Według polskich pomiarów wznosi się ona na wysokość 1602 m n.p.m., według czeskich o jeden metr wyżej. Góruje nad otaczającymi grzbieciami. Często na niej silnie wieje. Panuje na jej szczycie surowy klimat, gdzie jest znacznie chłodniej niż u jej podnóża. Do tego jest kapryśną górą, przez większość dni w roku zachmurzoną i zamgloną. Nazwa góry wzięła się od przymiotnika *śnieżna*, czyli pokryta śniegiem. Śnieżka zbudowana jest z bardzo odpornych na wietrzenie hornfelsów, a jej zbocza pokrywa gołoborze powstałe podczas zlodowacenia w plejstocenie.

Śnieżka w 2014 roku.³

Ze Śnieżki zjedź za czerwonymi znakami na Przełęcz pod Śnieżką, tam gdzie widać żółty budynek „Domu Śląskiego”. Alternatywnie możesz udać się na łagodniejsze zejście wracając na niebieski.

W Domu Śląskim znów możesz odpocząć. W razie niekorzystnych warunków pogodowych być może to w nim będzie korzystniej zaplanować dłuższą przerwę w wędrówce. Obecny budynek schroniska nie jest pierwszym obiektem stojącym w tym miejscu. Powstał w latach 1921-1922. Dużo wcześniej, w XVII wieku na Przełęczy pod Śnieżką stała już buda dająca schronienie drwalom i pasterzom. Stawiane w 1847 roku schronisko po stronie śląskiej, wznoszono obok innego znajdującego się po drugiej stronie linii grzbiecowej. Wszystkie te wcześniejsze obiekty już nie istnieją.

Po opuszczeniu Domu Śląskiego kieruj się niebieskimi znakami, już do końca tej wędrówki. Niedaleko za schroniskiem przejdziesz przez siodło Przełęczy pod Śnieżką (1386 m n.p.m.), skąd szerokim kamiennym traktem podążaj na Równię pod Śnieżką, rozległy płaskowyż na grzbiecie Karkonoszy położony na wysokości 1350-1450 m n.p.m. Większą część tego płaskowyżu pokrywają torfowiska z kosodrzewiną, na których swój początek mają rzeki: Biała Łaba (czes. *Bile Labe*), Upa (czes. *Úpa*), Łomnica i Łomniczka.

Zatrzymaj się na Równi pod Śnieżką, gdy dotrzesz do węzła szlaków Spalona Strażnica (1427 m n.p.m.). Kiedyś stała tu jakaś strażnica. Pozostałości jej fundamentów mijales przed chwilą. Tutaj szlaki czerwony i niebieski rozchodzą się. Czerwony prowadzi dalej grzbieciami Karkonoszy na Przełęcz Karkonoską, ty idź za niebieskimi znakami, które odchodzą na prawo. Zanim ruszysz dalej popatrz jeszcze za siebie, gdzie wznosi się wspaniała Śnieżka.

Schronisko Samotnia nad Małym Stawem. Powyżej widoczna Strzecha Akademicka.⁴

Po niedługim marszu od Spalonej Strażnicy dotrzesz do „Strzechy Akademickiej”, schroniska PTTK położonego na wysokości 1258 m n.p.m., pomiędzy Kotłem Małego Stawu i Białym Jarem. Otacza go górskie łąka zwana „Złotówką” od poszukiwań złota jakie prowadzono tutaj w dawnych wiekach. Strzecha Akademicka jest uważana za jedno z najstarszych schronisk w Karkonoszach. W I połowie XVII wieku stanęła tutaj pierwsza buda pasterska, która udzielała gościny wędrowcom. W ten sposób wraz z nasileniem się ruchu turystycznego pasterska buda zmieniała swój wygląd i przeistaczała się w górskie schronisko. W 1896 roku w miejscu tego obiektu wybudowano nowy, duży, który 10 lat później spłonął od nieszczęsnego komina. W 1912 wzniesiono kolejny duży obiekt, który w mało zmienionej postaci dotrwał do dziś.

Będąc przy schronisku „Strzecha Akademicka” musisz podjąć decyzję na jak długo wstąpić do jego wnętrza, bo kilka minut drogi stąd masz kolejne schronisko. W północno-wschodniej części Kotłem Małego Stawu znajduje się Schronisko PTTK „Samotnia”, o równie starej historii. Już w drugiej połowie XVII wieku był tu mały domek, w którym mieszkał strażnik pilnujący pstrągów hodowanych w Małym Stawie. Ze światem zewnętrznym domek łączyła wówczas ścieżka wiodąca od Karpacza przez Złotówkę, lecz jeszcze przed końcem XVII wieku mieszkańcy domku zaczęli używać innego szlaku, prowadzącego do Świątyni Wang.

Gdy napatrzysz się na imponujące ściany kotła pocięte żlebami, zakończonymi stożkami piargowymi, ruszaj w dalszą drogę, dokładnie tym samym szlakiem, jak dawni mieszkańcy domku nad Małym Stawem, który przez wieki przeistaczał się w obiekt dający schronienie wędrującym.

Od Świątyni Wang dzieli cię około półtorej godziny drogi przez Rzepiórową Kręgielnię, Polanę, Kozi Mostek. Szlak prowadził będzie przez las. Może właśnie wtedy twoja droga skrzyżuje się z drogą postaci o wyglądzie przypominającym nieco jelenia poruszającego się na tylnych nogach. Posiada rosochate rogi i diabelski ogon, koźle kopyta, a w łapach trzyma wysoki, pionowo stojący kij. Jeśli spotkasz na swej drodze takiego stwora wiedz, że dawni mieszkańcy tych gór zwali go Rübezahl. Czesi nazywają go Krakonoś lub Krkonoś, zaś w Polsce najbardziej znany jest pod imieniem Liczyrzepa lub Rzepiór. To Duch Gór, personifikacja sił przyrody, którego legenda sięga wczesnego średniowiecza. Nie śmiej się z niego i nie drwij, a nie zrobi ci krzywdy. Podążaj przed siebie szanując piękno naturalnego świata.

Karpacz i Świątynia Wang

Gdy opuścisz Karkonoski Park Narodowy ujrzysz przed sobą unikatową budowlę, zabytek średniowiecznej architektury sakralnej zwany Świątynią Wang. Budynek ten został przeniesiony tutaj w 1842 roku z miejscowości Vang, leżącej nad jeziorem Vangsmjøsa w Norwegii. Obecnie funkcjonuje jako ewangelicki Kościół Górski Naszego Zbawiciela w Karpaczu. Konstrukcja budowli kościoła wykonana jest bez użycia gwoździ, wszystkie połączenia wykonano przy pomocy drewnianych złączy ciesielskich. Jej bryła podczas prac konserwatorskich przeprowadzonych w XIX wieku uległa znacznej zmianie. Dokonano wówczas rozbudowy świątyni, a obok wzniesiono wysoką kamienną dzwonnice, która chroni drewnianą świątynię przed wiatrem wiejącym znanym z Śnieżki. Jednak gdy wejdziesz do wnętrza świątyni ujrzysz w nim oryginalne zdobienia i rzeźby.

Świątynia Wang po przeniesieniu do Karpacza (ok. 1900 r.).²

W Karpaczu (niem. *Krummhübel*) kończysz wędrowkę. To stara osada powstała w XII wieku, a założyli ją poszukiwacze złota. Pierwsze zapiski o niej pojawiły się w „Księgach Walońskich” z końcem XIV wieku. Walonowie byli najlepszymi fachowcami od poszukiwań i pozyskiwania bogactw naturalnych, a szczególnie srebra, złota, czy kamieni szlachetnych. W Karkonoszach (czes. *Krkonoše*, niem. *Riesengebirge*) zwanych niegdyś Górami Olbrzymimi gwarkowie walońscy działali już w średniowieczu. Karkonosze są górami jednymi z najstarszych w Europie. Kryją w sobie wiele bogactw i tajemnic. Być może jedna z nich jest przyczyną niezwykłego zjawiska w tajemniczym punkcie X na ulicy Strażackiej, które nawet w dobie tak rozwiniętej techniki jest trudno wyjaśnić. Występuje w tym miejscu zjawisko, czy może raczej anomalia, gdzie pojazdy, czy obiekty koliste zdają się łamać prawa fizyki, poruszając się same pod górę.

Ta i wiele innych tajemnic wciąż pozostają niewyjaśnione. Strzeże ich pan i władca Karkonoszy, strzegący znajdujących się w nich skarbów - wspomniany wcześniej Duch Gór, Liczyrzepa. Jedno z jego wyobrażeń znajdziesz w Karpaczu na skwerze przy ulicy Konstytucji 3 Maja, tuż przy Wodosпадzie Łomnicy. Stoi tam jego pomnik wzniesiony w 2012 roku. Wiedz jednak, iż nie zawsze Liczyrzepa przedstawiany jest jako starzec z długimi włosami i brodą, podpierający się kosturem. Najstarsze jego wyobrażenie znane pod imieniem Rūbezahł przedstawia zupełnie inną postać, wzbudzająca strach i grozę. Jego autorem jest niemiecki pedagog i kartograf Marcin Helwig. Postać taką Helwig umieścił na swojej mapie Śląska, która narysował w 1561 roku, a która była pierwszą mapę Śląska i aż po XVIII wiek była wzorem dla kolejnych wydawnictw. Tenże wizerunek Ducha Gór, Rūbezahł'a otrzymasz do dokumentacji potwierdzającej twój udział w tej misji w głównej bazie rajdu, „Leśnym Dworze” położonym w nieodległych Janowicach Wielkich.

ROZPIS PUNKTÓW GOT

ODCINEK TRASY	NR GRUPY	GOT
<i>Przełęcz Okraj – Skalny Stół</i>	S.03	5
<i>Skalny Stół – Sowia Przełęcz</i>	S.03	1
<i>Sowia Przełęcz – Śnieżka</i>	S.03	9
<i>Śnieżka – Śląski Dom</i>	S.03	1
<i>Śląski Dom – Spalona Strażnica</i>	S.03	3
<i>Spalona Strażnica – Schronisko PTTK Strzecha Akademicka</i>	S.03	1
<i>Schronisko PTTK Strzecha Akademicka – Schronisko PTTK Samotnia</i>	S.03	1
<i>Schronisko PTTK Samotnia – Polana</i>	S.03	2
<i>Polana – Karpacz, Świątynia Wang</i>	S.03	2
	RAZEM	25

Uwaga: trasa zawiera punkty kontrolne umożliwiające uzyskanie punktów do klasyfikacji drużynowej, po ich odwiedzeniu i potwierdzeniu stosownym stemplem:

1. Schronisko Jelenka.
2. Śnieżka (stempel dostępny w restauracji lub czeskiej poczcie na szczycie góry).
3. Schronisko "Dom Śląski".
4. Schronisko PTTK "Strzecha Akademicka".
5. Schronisko PTTK "Samotnia".
6. Świątynia Wang (stempel z kasy biletowej świątyni lub z kasy wejściowej do Karkonoskiego Parku Narodowego).

POWODZENIA !

JAN SLAZIK
Head Mountain Tour
54 Central Rally Steelworkers

★ **Telefony alarmowe:**

GOPR: 985 lub 601 100 300

SOS: 112

¹ Bonio, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jelenka-schronisko.JPG>

² Public Domain.

³ Jacek Halicki, CC BY-SA 4.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2014_Rownia_pod_Sniezka_01.JPG

⁴ Olgierd Rudak, CC BY 2.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karkonosze-Samotnia_i_Maly_Staw.jpg